

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Weerbare democratie: de grenzen van democratische tolerantie

Rijkema, B.R.

Citation

Rijkema, B. R. (2015, December 12). *Weerbare democratie: de grenzen van democratische tolerantie*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/37029>

Version: Corrected Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/37029>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/37029> holds various files of this Leiden University dissertation.

Author: Rijpkema, Bastiaan Riemer

Title: Weerbare democratie : de grenzen van democratische tolerantie

Issue Date: 2015-12-15

Stellingen

behorende bij het proefschrift *Weerbare democratie: de grenzen van democratische tolerantie* van Bastiaan Rijpkema

1. Eerder dan de ‘vader’ van de weerbare democratie, Karl Loewenstein, formuleerde George van den Bergh een *theorie* van weerbare democratie.
2. Verwijzingen naar Karl Popper, Carl Schmitt, John Stuart Mill en John Rawls leveren slechts aanzetten tot een weerbare democratietheorie op.
3. Elke weerbare democratietheorie zou moeten omvatten: een rechtvaardiging voor het verbieden van partijen, een verbodsgrond, procedurele waarborgen en aandacht voor de vormgeving van partijverboden.
4. Het veronachtzamen van de rechtvaardigingsvraag wrekt zich vroeg of laat in elke theorie van weerbare democratie.
5. Het wezen van de democratie is gelegen in haar vermogen tot zelfcorrectie (Van den Bergh).
6. Voor het zelfcorrigerende vermogen van de democratie zijn noodzakelijk: het beginsel van evaluatie, politieke concurrentie en vrije meningsuiting. Een democratie die optreedt tegen bedreigingen van deze beginselen, pleegt geen verraad aan haar eigen grondslagen.
7. Het debat over weerbare democratie zal steeds meer een *Europese* discussie worden, waarbij het idee van weerbare democratie de Europese integratie kan bevorderen, maar ook afremmen.
8. De beste garantie voor het voortbestaan van een democratie lijkt de aanwezigheid van een democratische traditie te zijn, maar zo’n democratische traditie kan pas ontstaan na een periode van onafgebroken democratisch bestuur. De weerbare democratie kan deze paradox doorbreken.

9. Juist wanneer er nog geen antidemocratische partijen zijn, moet er in een democratie over zelfverdedigingsmechanismen worden nagedacht.
10. De minister heeft Van den Bergh in 1984 wel geciteerd, maar niet *werkelijk* begrepen (*Kamerstukken II* 1984/1985, 17 476, 5, p. 2).
11. De rechtvaardiging voor een weerbare democratie is *mutatis mutandis* van toepassing op *alle* democratiebeperkende maatregelen.
12. Montesquieu's stellingen 'La liberté est le droit de faire tout ce que lois permettent; (...) ' (*De l'esprit des lois*, XI, 3) en '(...) la bouche (...) [de] la loi; (...) ' (*De l'esprit des lois*, XI, 6) zijn *naar de letter* genomen goede instructienormen voor respectievelijk het bestuur en de rechter.
13. De democratie van de Verenigde Staten is een slecht exportproduct.
14. De toekomst zal misschien wel rechtsstatelijk zijn, maar niet per se democratisch.